

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การจัดการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาประเทศ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณสมบัติทั้งด้านความรู้ ความสามารถตามที่สังคมและประเทศชาติต้องการ การจัดการศึกษาจะสำเร็จได้นั้น ขึ้นอยู่กับหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการศึกษา โดยเฉพาะสถาบันการศึกษาที่รับนักเรียนมาปฏิบัติและส่งเสริมสำคัญยิ่งคือบุคลากรทางการศึกษาต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เพื่อเกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้เรียนดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 7 มาตรา 52 และมาตรา 56 และแก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ที่กล่าวถึงแนวทางการจัดการศึกษาให้ถือว่า ผู้เรียนสำคัญที่สุด โดยให้สถานศึกษาจัดกระบวนการ การเรียนรู้ ให้สอดคล้องกับ ความสนใจและความสนใจ และความแตกต่างระหว่างบุคคลมุ่งฝึกทักษะกระบวนการ การคิดการจัดการ การเชิงคุณภาพและการวัด และการประเมินผล ใช้ความรู้เพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาจัดกิจกรรมให้ผู้เรียน ได้เรียนรู้จากการปฏิบัติให้ทำได้คิดเป็นทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง โดยมี การพัฒนาความรู้อย่างให้สัดส่วน สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์ ตลอดจนการส่งเสริมนารายาศาสสภាពแวงล้อมสื่อการเรียนแหล่งเรียนรู้และจัด การเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ทุกเวลา

การจัดการเรียนรู้ตามแนวทางที่กำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้ผู้เน้นให้นักเรียนได้สำรวจความสนใจ และความสนใจของตนเอง ส่งเสริม การพัฒนาบุคลิกภาพส่วนตน มีทักษะในการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดสร้างสรรค์ และคิดแก้ ปัญหา มีทักษะการใช้เทคโนโลยีเพื่อเป็นเครื่องมือในการเรียนรู้ มีความรับผิดชอบต่อสังคม มี ความสมดุลทั้งด้านความรู้ ตลอดจนใช้เป็นพื้นฐานในการประกอบอาชีพ หรือการศึกษาต่อ การศึกษาด้านความรู้ มีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาความคิดมนุษย์ทำให้มนุษย์มีความคิด สร้างสรรค์ คิดอย่างมีเหตุผล เป็นระบบ มีแบบแผน สามารถวิเคราะห์ปัญหาหรือสถานการณ์ได้อย่างถ่องแท้ ซึ่งให้ภาคการณ์ วางแผน ตัดสินใจ แก้ปัญหา และนำไปใช้ในชีวิต

ประจำวันได้อย่างถูกต้องเหมาะสม นอกจากนี้ การศึกษาจึงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต “ช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น”

การจัดกิจกรรมประกอบการเรียนรู้ในลักษณะที่เรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้เป็นแนวทางการจัดการเรียนรู้แนวหนึ่งที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้ร่วมกันคิด ร่วมกันแก้ปัญหา ปรึกษาหารือ อภิปราย และแสดง ความคิดเห็นด้วยเหตุผลซึ่งกันและกัน ช่วยให้นักเรียนได้พัฒนาทั้งด้านความรู้ ทักษะ/กระบวนการคิดและ มีประสบการณ์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ทิศนา แผนแม่ผ้า (2550 : 98) การจัดการเรียนแบบร่วมมือ (Cooperative Learning) การจัดการเรียนรู้แบบนี้เป็นการเรียนรู้ที่แบ่งสมาชิกเป็นกลุ่มย่อย โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 – 6 คน ช่วยกันเรียนรู้เพื่อไปสู่เป้าหมายของกลุ่ม ซึ่งรูปแบบนี้ช่วยให้นักเรียนได้เรียนรู้เนื้หางานต่างๆ ด้วยตนเองและด้วยความร่วมมือและความช่วยเหลือจากเพื่อนๆ รวมทั้งได้พัฒนาทักษะทางสังคมต่างๆ เช่น ทักษะการสื่อสาร ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ทักษะการสร้างความสัมพันธ์ รวมทั้งทักษะการแสวงหาความรู้ ทักษะการคิดการแก้ปัญหา และอื่นๆ การพัฒนาผู้เรียนในด้านการแก้ปัญหา การกำหนดเป้าหมายในการเรียน การคิดแบบหาผลทางการปฏิบัติกรรมที่ซับซ้อน การเน้นคุณธรรม จริยธรรม การเสริมสร้างประชาธิปไตยในชั้นเรียนทักษะทางสังคม การสร้างนิสัยความรับผิดชอบร่วมกัน และความร่วมมือภายในกลุ่ม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิมลรัตน สุนทร ใจดี (2549 : 3) ให้ข้อเสนอแนะว่า การจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือจะทำให้ผู้เรียนได้รับสิ่งต่อไปนี้คือ 1) การพัฒนาสติปัญญา มีทักษะการคิด การสื่อสาร การแก้ปัญหา 2) ทักษะทางสังคม เช่น การร่วมมือ การช่วยเหลือ การปฏิสัมพันธ์ในทางสร้างสรรค์ความอุดหนาต่อความแตกต่างเรียนรู้ในการพึงพาผู้อื่นการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการทำงานเป็นทีม 3) การพัฒนาตนเอง เช่น ควบคุมตนเองในการเรียน เฝ้าใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเอง มีความมั่นใจ 4) ความเท่าเทียมกัน ยอมรับว่าทุกคนเท่าเทียมกันไม่ว่ามีความแตกต่างในเรื่องใด

โรงเรียนคงน้อยวิทยา อำเภอสะพานทราย จังหวัดกาฬสินธุ์ เป็นโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา จัดการศึกษาระดับชั้นอนุบาลถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในปีการศึกษา 2556 ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจสภาพการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ของครูพบว่า ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่บังไม่เน้นการทำงานเป็นกลุ่มหรือเป็นทีมและยังไม่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเท่าที่ควร ครูเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ครูเป็นผู้แสดงโดยที่ผู้เรียนปฏิบัติตามที่ครูแนะนำ ผู้เรียนไม่ได้มีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มุ่งสอนเนื้อหาและการท่องจำ ครูเป็นผู้แสดงส่วนใหญ่โดยที่ผู้เรียนไม่มีโอกาสได้ร่วมกันคิดร่วมกันทำร่วมกันพลั้งความคิด ไม่มีการช่วยเหลือกันภายในห้อง ไม่มี

การแข่งขัน ไม่มีตัวกระตุ้นให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้ ไม่ได้แสดงออกเพื่อแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ จากการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียนขณะเรียนนั้น หากความสนใจในการเรียน ขาดการประสานการทำงานในกลุ่มเมื่อให้แบ่งกลุ่มทำงาน นักเรียนทำงานกลุ่ม ไม่ประสบผลสำเร็จ สิ่งที่ตามมาคือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ นักเรียนขาดความมั่นใจในการทำงานร่วมกับคนอื่น คิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง ไม่เป็นจากปัญหาดังกล่าวข้างต้นทำให้ส่งผลกระทบต่อการจัดการศึกษา โดยรวมดังนี้ ผู้วิจัยในฐานะครุภู่สอนระดับชั้นประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น และร่วมรับผิดชอบงานวิชาการ ได้มองเห็นว่า การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ถือเป็นการจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ สามารถทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจ และร่วมกันทำกิจกรรม ได้ประสบความสำเร็จเป็นอย่างดี ซึ่งมีความต้องการที่จะทำการศึกษาเรื่อง ดังกล่าวอย่างละเอียด แล้วนำวิธีการมาพัฒนาครูให้สามารถใช้แผนการจัดการเรียนรู้ได้ โดยนำเอากลยุทธ์ในการพัฒนาครูในโรงเรียนให้มีคุณภาพ โดยเฉพาะด้านการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ที่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนร่วมกัน ช่วยเหลือกันในกลุ่ม เพื่อให้กลุ่มประสบความสำเร็จ โดยทุกคนในกลุ่ม ได้ทำงานร่วมกัน นอกจากรูปแบบของการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จตามที่มุ่งหมายของหลักสูตรแล้ว การจัดการเรียนรู้แบบกลุ่มร่วมมือ ยังเป็นการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน ให้ผู้เรียนรู้จักการเติบโตและ มีความสามัคคีในกลุ่ม รู้จักช่วยเหลือผู้อื่น และสามารถอ่ายร่วมกับผู้อื่นในสังคม ได้อย่างมีความสุข และเป็นคุณลักษณะที่สอดคล้องกับแนวปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้โดยผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนให้ได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สำหรับครุภู่สอน สามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติและ พัฒนาคุณภาพของครุภู่สอนให้เป็นครูมืออาชีพ จากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจะส่งผลให้การปฏิรูปการศึกษาประสบผลสำเร็จต่อไป

กำหนดการวิจัย

1. สภาพปัญหาในปัจจุบันการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือกันเรียนรู้ เป็นอย่างไร
2. สถานศึกษาจะมีวิธีการใดที่จะพัฒนาครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ได้อย่างไร
3. ผลการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ มีสภาพเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โรงเรียนคงน้อยวิทยา
2. เพื่อพัฒนาครุ่นค้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้
3. เพื่อประเมินผลการพัฒนาครุ่นค้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ในโรงเรียนคงน้อยวิทยา

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขต ไว้ดังนี้

1. ผู้วิจัยและกลุ่มผู้ร่วมวิจัย จำนวน 12 คน ประกอบด้วย

1.1 ผู้วิจัย

- 1.2 ผู้ร่วมวิจัย ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมาย จำนวน 8 คน ได้แก่

1.2.1 ครูสอนภาษาไทย จำนวน 1 คน

1.2.2 ครูสอนคณิตศาสตร์ จำนวน 1 คน

1.2.3 ครูสอนวิทยาศาสตร์ จำนวน 1 คน

1.2.4 ครูสอนสังคมศึกษาและประวัติศาสตร์ จำนวน 1 คน

1.2.5 ครูสอนสุขศึกษา จำนวน 1 คน

1.2.6 ครูสอนศิลปะ จำนวน 1 คน

1.2.7 ครูสอนงานอาชีพและเทคโนโลยี จำนวน 1 คน

1.2.8 ครูสอนภาษาอังกฤษ จำนวน 1 คน

1.3 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้แก่

1.3.1 นายวิทยา ชีสารพัฒน์ ผู้อำนวยการ โรงเรียนคงน้อยวิทยา

1.3.2 นายสุริyan พัชราหา ผู้อำนวยการ โรงเรียนสหัสขันธ์วิทยา

1.3.3 นายสุริยา ผ่องเสียง ศึกษานิเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประเด็นศึกษาภาพสินรู้ เขต 1

2. สถานที่ที่ใช้ในการวิจัย คือ โรงเรียนคงน้อยวิทยา อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์

กรอบแนวคิดการวิจัย

ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบกลยุทธ์ในการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) ใช้แนวทางการให้ความรู้ควบคู่การปฏิบัติจริง โดยการใช้แนวทางดังนี้

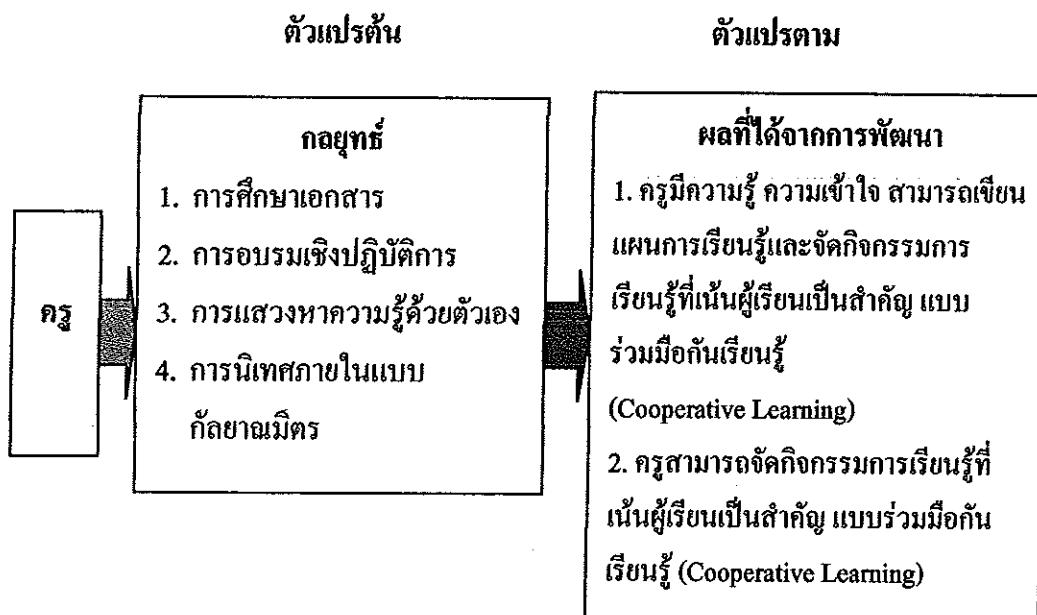
1. กลยุทธ์ในการพัฒนาครูมี 4 กลยุทธ์ ประกอบด้วย

- 1.1 การศึกษาเอกสาร
- 1.2 การอบรมเชิงปฏิบัติการ
- 1.3 การสำรวจหาความรู้ด้วยตัวเอง
- 1.4 การนิเทศภายในแบบกลยุทธ์

2. ผลที่จากการพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ประกอบด้วย

- 2.1 ครูมีความรู้ ความเข้าใจ สามารถอธิบายแผนการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning)
- 2.2 ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning)

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ดังแผนภูมิภาพประกอบที่ 1 ดังนี้

ภาพประกอบที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

**3. ลำดับการเขียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้
ดังนี้**

- 3.1 สาระสำคัญ (Concept)
- 3.2 จุดประสงค์การเรียนรู้ (Learning Objective)
- 3.3 เนื้อหา (Content)
- 3.4 กิจกรรมการเรียนการสอน (Instructional Activities)
- 3.5 สื่อและอุปกรณ์ (Instructional Media)
- 3.6 การวัดผลและประเมินผล (Measurement and Evaluation)
- 3.7 กิจกรรมเสนอแนะ
- 3.8 ข้อเสนอแนะของผู้บังคับบัญชา
- 3.9 บันทึกการสอน เป็นการบันทึกของผู้สอน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้หลักการมีส่วนร่วม และการร่วมมือกันเรียนรู้เป็นกลุ่ม โดยผู้วิจัยได้นำกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการตามกรอบ แนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (Kemmis and McTaggart) ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- 1. ขั้นวางแผน (Planning)
- 2. ขั้นการปฏิบัติ (Action)
- 3. ขั้นการสังเกต (Observation)
- 4. ขั้นการสะท้อนผล (Reflection)

ระยะเวลาในดำเนินการวิจัย

ระหว่างวันที่ 16 พฤษภาคม ถึง วันที่ 13 กันยายน 2556

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การพัฒนาครุ หมายถึง กระบวนการพัฒนาครุให้มีความรู้ ความเข้าใจ สามารถ ออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยตัวบ่งชี้

พฤติกรรมการสอนของครูและพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน โดยใช้การศึกษาเอกสารคัวชี้ คัวลง การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ การสำรวจความรู้ และการนิเทศภายในแบบกลยุทธ์มิตร

2. กลยุทธ์ในการพัฒนา หมายถึง วิธีการหรือกลยุทธ์ในการดำเนินการพัฒนาให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือ

3. การศึกษาเอกสาร หมายถึง การศึกษาคู่มือ ตัวอย่างแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เพื่อให้เกิดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทฤษฎีของการเรียนแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญมาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้และการปฏิบัติงานที่ตนเองรับผิดชอบ

4. การอบรมเชิงปฏิบัติการ หมายถึง การเพิ่มพูนความรู้ความชำนาญ ความสามารถ และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ ท่าทาง ความรู้สึก การดำเนินการให้ประสบการณ์แก่ครูคัวชี้วิธีการ เช่นวิทยากรมาบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ และฝึกให้เขียนแผนการเรียนรู้แบบร่วมมือกันเรียนรู้ เพื่อพัฒนาครูให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมไปในทางที่ดี มีความรู้ ความเข้าใจ และความสามารถในการจัดการเรียนรู้แบบร่วมมือได้

5. การสำรวจความรู้ด้วยตนเอง หมายถึง กระบวนการศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง การศึกษาและสำรวจความรู้ใหม่ ๆ ในแหล่งเรียนรู้ทั้งห้องสมุด โรงเรียน มหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน ก็เป็นแหล่งเรียนรู้ให้กับตนเองได้

6. การนิเทศภายในแบบกลยุทธ์มิตร หมายถึง กระบวนการให้คำปรึกษาชี้แนะ แนะนำครูด้วยการสื่อสารให้ได้มาซึ่งข้อมูล แล้วนำมายิเคราะห์ร่วมกัน ทำความเข้าใจร่วมกัน พร้อมการนำเสนอความก้าวหน้า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือกันเรียนรู้ จะได้ร่วมมือกันในการปรับปรุงแก้ไข พัฒนาเพื่อให้ครูสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือ เรียนรู้ ไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนในชั้นเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

7. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หมายถึง กระบวนการเรียนรู้ที่ครูผู้สอนวางแผนการเรียนรู้โดยเน้นกระบวนการพัฒนาและจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน โดยอาศัยแผนการจัดการเรียนรู้เป็นเครื่องมือในการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่สะท้อนผลการดำเนินการจากการปรับเปลี่ยนค่านิยมพฤติกรรมการสอนของครูและค่านิยมพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียน

8. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ (Cooperative Learning) หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบกลุ่ม โดยมีสมาชิกกลุ่มที่มีความสามารถแตกต่างกันประมาณ 3 – 6 คน ที่นุ่งพัฒนาผู้เรียนทางด้านสติปัญญา สังคม และความรู้สึกในการเห็นคุณค่าของตนเอง ซึ่งหลักในการเรียนแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ได้แก่ การใช้ร่วงแลหือเป้าหมายของกลุ่มเป็นสิ่งกระตุ้นให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มแสดงพฤติกรรมที่พึงประสงค์ ความสามารถของสมาชิกแต่ละคนในกลุ่มนี้มีความหมายต่อความสำเร็จของกลุ่ม และสมาชิกแต่ละคนมีโอกาสช่วยให้กันเพื่อสนับสนุนความสำเร็จ ได้เท่าที่ยอมกัน

9. แผนการจัดการเรียนรู้ หมายถึง แผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญแบบร่วมมือกันเรียนรู้ ที่กลุ่มเป้าหมายสร้างขึ้นซึ่งเป็นแผนการจัดการเรียนรู้ที่มีองค์ประกอบ 11 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) สาระสำคัญ 2) ผลการเรียนรู้ 3) วัสดุประสงค์ 4) สาระการเรียนรู้ 5) กิจกรรมการเรียนรู้ 6) สื่อ/แหล่งเรียนรู้ 7) การวัดและประเมินผล 8) เกณฑ์การประเมิน 9) ข้อเสนอแนะ 10) ความคิดเห็นของผู้บริหาร และ 11) บันทึกหลังการเรียนรู้

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ครูมีความรู้ความเข้าใจและสามารถเขียนแผนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ได้
2. ครูสามารถจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ได้อย่างมีคุณภาพ
3. ข้อมูลจากงานวิจัยนี้ สามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงการพัฒนาครุภัณฑ์การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ แบบร่วมมือกันเรียนรู้ ได้เป็นอย่างดี